LIETUVOS RESPUBLIKOS GENETIŠKAI MODIFIKUOTŲ ORGANIZMŲ ĮSTATYMO 1, 2, 4, 5, 7, 8, 9, 10 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO, TREČIOJO SKIRSNIO PAVADINIMO PAKEITIMO, ĮSTATYMO PAPILDYMO 7^1, 7^2 STRAIPSNIAIS IR PRIEDO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

2006 m. birželio 22 d. Nr. X-720
Vilnius

(Žin., 2001, Nr. 56-1976; 2003, Nr. 34-1419)

1 straipsnis. 1 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 1 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„**1 straipsnis. Įstatymo paskirtis ir taikymo sritis**

1. Šis įstatymas nustato veiklos, susijusios su genetiškai modifikuotais mikroorganizmais ir organizmais bei genetiškai modifikuotais produktais, sritis, jų valstybinį valdymą ir reguliavimą bei fizinių ir juridinių asmenų, Lietuvos Respublikoje įstatymų nustatyta tvarka įregistruotų užsienio valstybių juridinių asmenų filialų ir kitų padalinių (toliau – fiziniai ir juridiniai asmenys), ribotai naudojančių genetiškai modifikuotus mikroorganizmus arba organizmus, apgalvotai išleidžiančių į aplinką genetiškai modifikuotus organizmus bei juos, kaip produktus ar esančius kituose produktuose, tiekiančių rinkai, teises, pareigas ir atsakomybę.

2. Įstatymas taikomas visiems fiziniams ir juridiniams asmenims, kurie ribotai naudoja genetiškai modifikuotus mikroorganizmus arba organizmus, apgalvotai išleidžia į aplinką genetiškai modifikuotus organizmus ar tiekia rinkai genetiškai modifikuotus organizmus, kaip produktus ar esančius kituose produktuose, ir užsiima kita šio įstatymo numatyta su genetiškai modifikuotais mikroorganizmais, genetiškai modifikuotais organizmais ir genetiškai modifikuotais produktais susijusia veikla Lietuvos Respublikos teritorijoje.

3. Šis įstatymas netaikomas nustatant genetiškai modifikuotų mikroorganizmų, genetiškai modifikuotų organizmų ir genetiškai modifikuotų produktų gabenimo tranzitu per Lietuvos Respublikos teritoriją, taip pat gabenimo geležinkeliais, keliais, vidaus vandens keliais, jūra ar oru privalomus saugos reikalavimus.

4. Įstatymas netaikomas nustatant organizmų ir mikroorganizmų naudojimo reikalavimus, kai genetinė modifikacija atliekama nenaudojant rekombinantinių nukleino rūgščių molekulių, ir tų organizmų bei mikroorganizmų, kurie atsiranda vykstant natūraliems procesams.

5. Šio įstatymo nuostatos yra suderintos su jo priede pateiktais Europos Sąjungos teisės aktais.“

2 straipsnis. 2 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 2 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„**2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos**

1. **Apgalvotas išleidimas į aplinką –** genetiškai modifikuoto organizmo arba šių organizmų kombinacijos sąmoningas perkėlimas į aplinką, netaikant specifinių priemonių, ribojančių to organizmo (organizmų) sąlytį su gyventojais ar aplinka, užtikrinančių gyventojų saugą ir aplinkos apsaugą. Apgalvoto išleidimo į aplinką sąvoka taikoma šiai veiklai: bandomajam genetiškai modifikuotų organizmų išleidimui į aplinką, genetiškai modifikuotų organizmų tiekimui rinkai.

2. **Genetiškai modifikuotas mikroorganizmas (GMM) –** mikroorganizmas, kuriame genetinė medžiaga pakeista tokiu būdu, kuris natūraliai nepasitaiko poruojantis ir (arba) natūralios rekombinacijos būdu.

3. **Genetiškai modifikuotas organizmas (GMO) –** organizmas, išskyrus žmogų,

kuriame genetinė medžiaga pakeista tokiu būdu, kuris paprastai nepasitaiko poruojantis ir (arba) natūralios rekombinacijos būdu.

4. **GMO ekspertų komitetas –** patariamoji visuomeniniais pagrindais veikianti institucija, nagrinėjanti genetiškai modifikuotų mikroorganizmų ir organizmų arba jų, kaip produktų ar esančių kituose produktuose, rizikos aplinkai ir žmonių sveikatai vertinimo ataskaitas, stebėsenos (monitoringo) planą, rengianti ir teikianti pasiūlymus bei išvadas genetiškai modifikuotų organizmų ekspertizės klausimais prieš tiekiant juos rinkai, apgalvotai išleidžiant į aplinką ar ribotai naudojant.

5. **GMO valdymo priežiūros komitetas –** konsultacinio pobūdžio visuomeniniais pagrindais veikianti institucija, svarstanti genetiškai modifikuotų organizmų politikos klausimus, teikianti pasiūlymus ministerijoms, Vyriausybės įstaigoms, kitoms institucijoms dėl šios srities teisinių dokumentų, programų rengimo ir įgyvendinimo.

6. **Genetiškai modifikuotas produktas** (toliau – **produktas) –** preparatas, kurio sudėtyje yra ar kuris susideda iš genetiškai modifikuotų organizmų ar genetiškai modifikuotų organizmų kombinacijų ir kuris tiekiamas rinkai.

7. **Genetiškai modifikuoto produkto saugos ekspertizė –** genetiškai modifikuoto produkto savybių, galinčių daryti poveikį žmonių sveikatai ir aplinkai, įvertinimas ir išvados apie genetiškai modifikuoto produkto saugumą pateikimas.

8. **Genetiškai modifikuoto organizmo ar produkto saugos kontrolė –** valstybės institucijų ir įstaigų vykdoma genetiškai modifikuoto organizmo ar produkto saugos kontrolė siekiant nustatyti, ar apgalvotai išleidžiamas į aplinką genetiškai modifikuotas organizmas atitinka privalomus saugos reikalavimus.

9. **Mikroorganizmas –** bet kuris mikrobiologinis vienetas, ląstelinis ar neląstelinis, kuris gali daugintis ar perduoti genetinę medžiagą, įskaitant virusus, viroidus, gyvūnines ir augalines kultūros ląsteles.

10. **Naudojimas –** veikla, kurios metu genetiškai modifikuoti mikroorganizmai ar organizmai dauginami, auginami ar kitaip ribotai naudojami ir (ar) genetiškai modifikuoti organizmai ar jų kombinacija, kaip atskiri produktai ar esantys kituose produktuose, gaminami ir tiekiami rinkai, apgalvotai išleidžiami į aplinką, importuojami, eksportuojami, taip pat atliekami bandymai bei mokslinio tyrimo darbai.

11. **Nelaimingas atsitikimas –** bet koks įvykis, susijęs su gausiu ir nenumatytu genetiškai modifikuoto mikroorganizmo ar organizmo išleidimu į aplinką jų riboto naudojimo metu, galintis kelti tiesioginį ar uždelstą pavojų žmonių sveikatai ar aplinkai.

12. **Organizmas –** bet kuris biologinis vienetas, galintis daugintis ir (ar) perduoti savo genetinę medžiagą.

13. **Pranešimas –** būtinos informacijos apie numatomą genetiškai modifikuotų mikroorganizmų ar organizmų ribotą naudojimą, genetiškai modifikuotų organizmų apgalvotą išleidimą į aplinką teikimas Aplinkos ministerijai.

14. **Ribotas naudojimas –** veikla, kai specialiomis priemonėmis ribojant organizmų arba mikroorganizmų sąlytį su gyventojais ir aplinka tie mikroorganizmai arba organizmai genetiškai modifikuojami, auginami, saugomi, transportuojami, naikinami, šalinami ar kitaip naudojami.

15. **Rizikos aplinkai vertinimas –** tiesioginės arba netiesioginės, greitos arba uždelstos rizikos, kurią žmonių sveikatai ir aplinkai gali kelti apgalvotai į aplinką išleisti ar tiekti rinkai genetiškai modifikuoti organizmai, įvertinimas.

16. **Tiekimas rinkai –** produkto tiekimas tretiesiems asmenims už mokestį arba nemokamai.“

3 straipsnis. 4 straipsnio 4, 6, 7 punktų pakeitimas ir papildymas naujais 9, 10 punktais

1. Pakeisti 4 straipsnio 4 punktą ir jį išdėstyti taip:

„4) išduoda leidimus veiklai, kurios metu yra ribotai naudojami genetiškai modifikuoti mikroorganizmai ar organizmai ir apgalvotai išleidžiami į aplinką genetiškai modifikuoti

organizmai ne tiekimo rinkai tikslais, ir sutikimus veiklai apgalvotai išleisti į aplinką genetiškai modifikuotus organizmus tiekimo rinkai tikslais, jei toks genetiškai modifikuoto organizmo tiekimas rinkai neįteisintas Europos Sąjungoje; nutraukia, sustabdo, pratęsia, apriboja, pakeičia išleidimo į aplinką ar riboto naudojimo sąlygas ir panaikina šių leidimų ar sutikimų galiojimą šios ministerijos nustatyta tvarka;“.

2. Pakeisti 4 straipsnio 6 punktą ir jį išdėstyti taip:

„6) organizuoja valstybinę genetiškai modifikuotų organizmų išleidimo į aplinką stebėseną (monitoringą) pagal Aplinkos ministerijos ar jos įgaliotos institucijos nustatytą tvarką;“.

3. 4 straipsnio 7 punkte vietoj žodžio „organizmų“ įrašyti žodį „mikroorganizmų“ ir šį punktą išdėstyti taip:

„7) kartu su Sveikatos apsaugos ministerija, Valstybine maisto ir veterinarijos tarnyba nustato genetiškai modifikuotų mikroorganizmų klasifikavimo kriterijus;“.

4. Papildyti 4 straipsnį nauju 9 punktu:

„9) sudaro ir koordinuoja GMO valdymo priežiūros komiteto ir GMO ekspertų komiteto darbą;“.

5. Papildyti 4 straipsnį 10 punktu:

„10) nustato modifikacijos metodus, kuriuos taikant įvyksta arba neįvyksta genetinė modifikacija;“.

6. Buvusį 4 straipsnio 9 punktą laikyti 11 punktu.

4 straipsnis. 5 straipsnio 2 punkto pakeitimas ir 4 punkto pripažinimas netekusiu galios

1. Pakeisti 5 straipsnio 2 punktą ir jį išdėstyti taip:

„2) nustatyta tvarka atlieka genetiškai modifikuoto maisto saugos ekspertizę;“.

2. 5 straipsnio 4 punktą pripažinti netekusiu galios.

5 straipsnis. 7 straipsnio 1 punkto pripažinimas netekusiu galios

7 straipsnio 1 punktą pripažinti netekusiu galios.

6 straipsnis. Įstatymo papildymas 7^1 straipsniu

Įstatymą papildyti 7^1 straipsniu:

„**7^1 straipsnis. GMO ekspertų komitetas**

1. GMO ekspertų komiteto sudėtį ir veiklos nuostatus tvirtina Aplinkos ministerija.

2. GMO ekspertų komitetas organizuoja genetiškai modifikuotų organizmų ekspertų veiklą Lietuvos Respublikoje.

3. GMO ekspertų komitetas atlieka rizikos aplinkai vertinimą ir rengia išvadas bei pasiūlymus dėl genetiškai modifikuotų mikroorganizmų arba organizmų riboto naudojimo, genetiškai modifikuotų organizmų apgalvoto išleidimo į aplinką bei jų, kaip produktų ar esančių kituose produktuose, tiekimo rinkai.

4. Atlieka kitas teisės aktais nustatytas funkcijas.“

7 straipsnis. Įstatymo papildymas 7^2 straipsniu

Įstatymą papildyti 7^2 straipsniu:

„7^2 straipsnis. Valstybinės genetiškai modifikuotų organizmų apgalvoto išleidimo į aplinką stebėsenos (monitoringo) ir rizikos aplinkai vertinimo finansavimas

1. Valstybinė genetiškai modifikuotų organizmų apgalvoto išleidimo į aplinką stebėsena (monitoringas) ir rizikos aplinkai vertinimas finansuojami iš valstybės biudžeto lėšų.

2. Valstybinei genetiškai modifikuotų organizmų apgalvoto išleidimo į aplinką stebėsenai (monitoringui) ir rizikos aplinkai vertinimui finansuoti gali būti naudojamos ir kitos teisėtai gautos lėšos.“

8 straipsnis. 8 straipsnio 3 punkto pakeitimas

Pakeisti 8 straipsnio 3 punktą ir jį išdėstyti taip:

„3) genetiškai modifikuotų mikroorganizmų arba organizmų riboto naudojimo kontrolę – Aplinkos ministerija ar jos įgaliotos institucijos;“.

9 straipsnis. Trečiojo skirsnio pavadinimo pakeitimas

Trečiojo skirsnio pavadinime vietoj žodžio „produktai“ įrašyti žodį „mikroorganizmai“ ir jį išdėstyti taip:

„**TREČIASIS SKIRSNIS**
VEIKLOS, KURIOS METU YRA NAUDOJAMI GENETIŠKAI MODIFIKUOTI ORGANIZMAI IR GENETIŠKAI MODIFIKUOTI MIKROORGANIZMAI, REGULIAVIMAS“.

10 straipsnis. 9 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 9 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„9 straipsnis. Leidimai ir sutikimai veiklai, kurios metu yra naudojami genetiškai modifikuoti organizmai ir genetiškai modifikuoti mikroorganizmai

1. Lietuvos Respublikoje verstis veikla, kurios metu genetiškai modifikuoti organizmai apgalvotai išleidžiami į aplinką ne tiekimo rinkai tikslais ir (ar) ribotai naudojami genetiškai modifikuoti mikroorganizmai arba organizmai, gali fiziniai ir juridiniai asmenys, gavę leidimą apgalvotai išleisti į aplinką genetiškai modifikuotus organizmus ir (ar) ribotai naudoti genetiškai modifikuotus mikroorganizmus arba organizmus Aplinkos ministerijos nustatyta tvarka, kuri taip pat nustato riboto naudojimo veikloje naudojamas specialias ribojimo priemones.

2. Tiekimo rinkai tikslais apgalvotai išleisti į aplinką genetiškai modifikuotus organizmus, kurių naudojimas neįteisintas Europos Sąjungoje, gali fiziniai ar juridiniai asmenys, teisės aktų nustatyta tvarka gavę sutikimą.

3. Šio straipsnio 1 ir 2 dalyse numatytus leidimus ir sutikimus fiziniams ir juridiniams asmenims išduoda Aplinkos ministerija šios ministerijos nustatyta tvarka.

4. Aplinkos ministerija, remdamasi nauja ar papildoma informacija, galinčia paveikti rizikos aplinkai įvertinimą arba pakartotinį turimos informacijos įvertinimą, taip pat naujomis ar papildomomis mokslo žiniomis, turi svarbių priežasčių manyti, kad genetiškai modifikuotas organizmas, kaip atskiras produktas ar esantis kitame produkte, kurio naudojimas įteisintas Europos Sąjungoje, kelia riziką žmonių sveikatai ar aplinkai, gali priimti sprendimą laikinai apriboti arba uždrausti tokio genetiškai modifikuoto organizmo, kaip atskiro produkto ar esančio kitame produkte, naudojimą ir (arba) pardavimą Lietuvos Respublikoje.

5. Aplinkos ministerija, priimdama sprendimą, nurodytą šio straipsnio 4 dalyje, nedelsdama informuoja Europos Komisiją, valstybes nares bei visuomenę ir pagrindžia savo sprendimą rizikos aplinkai įvertinimu.“

11 straipsnis. 10 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 10 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„10 straipsnis. Fizinių ir juridinių asmenų, kurie naudoja genetiškai modifikuotus organizmus ir (ar) genetiškai modifikuotus mikroorganizmus, teisės ir pareigos

1. Fiziniai ir juridiniai asmenys turi teisę naudoti tuos genetiškai modifikuotus organizmus, kaip produktus ar esančius kituose produktuose, kurių naudojimas įteisintas Europos Sąjungoje, išskyrus atvejus, kai genetiškai modifikuoto organizmo, kaip atskiro produkto ar esančio kitame produkte, naudojimas ir (arba) pardavimas laikinai apribotas arba uždraustas Lietuvos Respublikoje pagal šio įstatymo 9 straipsnio 4 punktą. Tiekiant rinkai konkretų produktą, turi būti laikomasi konkrečių to produkto naudojimo sąlygų ir jis turi būti

naudojamas nustatytoje aplinkoje ir (arba) šalies teritorijoje.

2. Fiziniai ir juridiniai asmenys turi teisę gauti teisės aktų nustatyta tvarka informaciją iš Aplinkos ministerijos, Sveikatos apsaugos ministerijos, Žemės ūkio ministerijos ir kitų institucijų apie genetiškai modifikuotus organizmus ir (ar) genetiškai modifikuotus mikroorganizmus bei jų naudojimą.

3. Fiziniai ir juridiniai asmenys, naudojantys genetiškai modifikuotus mikroorganizmus ir (ar) genetiškai modifikuotus organizmus, privalo laikytis visų leidime ribotai naudoti genetiškai modifikuotus mikroorganizmus arba organizmus, apgalvotai išleisti į aplinką genetiškai modifikuotus organizmus ne tiekimo rinkai tikslais ir (ar) sutikime apgalvotai išleisti į aplinką genetiškai modifikuotus organizmus tiekimo rinkai tikslais nurodytų reikalavimų.

4. Įvykus nelaimingam atsitikimui, asmenys, naudojantys genetiškai modifikuotus mikroorganizmus arba organizmus, privalo nedelsdami apie tai pranešti Aplinkos ministerijai jos nustatyta tvarka ir imtis visų priemonių neigiamiems padariniams pašalinti.

5. Fiziniai ir juridiniai asmenys privalo teikti informaciją ir duomenis apie jų naudojamus genetiškai modifikuotus mikroorganizmus ir (ar) genetiškai modifikuotus organizmus Aplinkos ministerijai Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka.

6. Fiziniai ir juridiniai asmenys Aplinkos ministerijos, Sveikatos apsaugos ministerijos ir Žemės ūkio ministerijos nustatyta tvarka įvertina genetiškai modifikuotų organizmų *riziką* aplinkai bei žmonių sveikatai ir atlieka genetiškai modifikuotų produktų saugos ekspertizę.

7. Fiziniai ir juridiniai asmenys, teikiantys rinkai genetiškai modifikuotus organizmus, privalo laikytis teisės aktuose nustatytų ženklinimo ir susekamumo reikalavimų.“

12 straipsnis. Įstatymo priedo pakeitimas

Pakeisti Įstatymo priedą ir jį išdėstyti taip:

„Lietuvos Respublikos
genetiškai modifikuotų organizmų įstatymo
priedas

ĮGYVENDINAMI EUROPOS SĄJUNGOS TEISĖS AKTAI

1. 1990 m. balandžio 23 d. Tarybos direktyva 90/219/EEB dėl riboto genetiškai modifikuotų mikroorganizmų naudojimo (OL 2004 m. specialusis leidimas, 15 skyrius, 1 tomas, p. 381 (su paskutiniais pakeitimais, padarytais 1998 m. spalio 26 d. Tarybos direktyva 98/81/EB, OL 2004 m. specialusis leidimas, 15 skyrius, 4 tomas, p. 71).

2. 2001 m. kovo 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2001/18/EB dėl genetiškai modifikuotų organizmų apgalvoto išleidimo į aplinką ir panaikinanti Tarybos direktyvą 90/220/EEB (OL 2004 m. specialusis leidimas, 15 skyrius, 6 tomas, p. 77 (su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2003 m. rugsėjo 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos Reglamentu (EB) Nr. 1830/2003, OL 2004 m. specialusis leidimas, 13 skyrius, 32 tomas, p. 455).“

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS VALDAS ADAMKUS